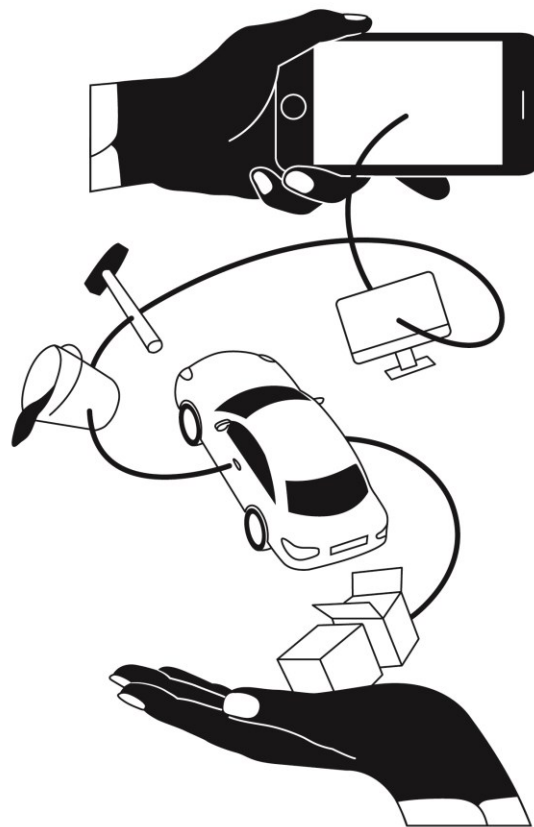

Frihed og værdiskabelse gennem dele- og platformsøkonomi

Oplevede potentialer og
barrierer blandt danske
platforme

09.10.2017

3 / FORMÅL MED UNDERSØGELSEN

4 / EXECUTIVE SUMMARY

5 / HVAD ER DELEØKONOMI?

6 / HVEM HAR VI TALT MED?

7 / VÆKST I DELE- OG PLATFORMSØKONOMI

8/ POTENTIALER

9 / Potentiale 1: Fleksible tjenester

11 / Potentiale 2: Fleksibelt arbejde

13/ Barrierer

14 / Barriere 1: Uens muligheder

15 / Barriere 2: Manglende infrastruktur

17 / Barriere 3: Juridisk uklarhed

Formål med undersøgelsen

Baggrund

9.-10. oktober skal Disruptionrådet bl.a. drøfte dele- og platformøkonomiens betydning for fremtidens arbejdsmarked.

MindLab og Erhvervsministeriet har udført en række interviews med ejere fra 5 danske platforme og folk, der arbejder via platformene. Formålet har været at få platformsvirksomhedernes bud på mulige bremsere og drivere for succes og vækst - og hvordan de ser deres rolle på det danske arbejdsmarked. Dem, der arbejder via platformene, er blevet spurgt ind til hvilke fordele og ulemper, de har ved at udbyde deres arbejdskraft på platformene.

Analysen er alene baseret på opgaveløsernes og platformenes repræsentanternes egne erfaringer og synspunkter. Dermed skal disse slides ses som et indblik ind i de fem serviceudbydende platformes perspektiver og et oplæg til debat.

Executive summary

To potentialer og tre barrierer

Dele- og platformøkonomi er et voksende område i Danmark. Ifølge Danmarks Statistik er hver femte dansker deltager i deleøkonomiske aktiviteter, og de deleøkonomiske platforme ser nye muligheder for vækst i fremtiden. Den voksende dele- og platformøkonomi har ifølge de deleøkonomiske platforme og opgaveløsere, som er blevet interviewet, følgende potentialer og barrierer for vækst i Danmark:

Potentialer

1. **FLEKSIBLE TJENESTER** Platformene imødekommer et voksende behov for fleksible tjenester fra virksomheder og privatpersoner, der gør hverdagen og adgang til ekstra arbejdskraft nemmere.
2. **FLEKSIBELT ARBEJDE** Platformene sikrer en hurtig og let adgang til et fleksibelt job nu og her, som opgaveløserne efterspørger.

Barrierer

1. **UENS MULIGHEDER** Opgaveløsere er en ny type arbejdere, der mangler det konventionelle arbejdsmarkeds sikkerhedsnet.
2. **MANGLENDE INFRASTRUKTUR** Platforme vil gerne indberette brugeroplysninger, men myndigheder kan hverken modtage eller bruge deres data.
3. **JURIDISK UKLARHED** Manglende klarhed om de juridiske forhold hæmmer platformenes konkurrence- og udviklingsmuligheder.

Hvad er deleøkonomi?

Baggrund

Deleøkonomien er et begreb, der dækker over flere forretningsmodeller. Det er dels forretningsmodeller i form af digitale platforme, som gør det muligt for privatpersoner at handle direkte med hinanden. Deleøkonomien dækker også over forretningsmodeller, hvor virksomheder benytter digitale platforme til at interagere med deres kunder på nye måder, for eksempel som innovationsled i produktionen eller som leverandører og kunder i én.

Det er dog vigtigt at erkende, at der pt. ikke eksisterer en entydig eller generelt accepteret definition og afgrænsning på hverken dansk eller internationalt plan af deleøkonomien, og hvilke platforme eller virksomhedstyper, der kan defineres som deleøkonomiske virksomheder. Samtidig udfordrer nye forretningsmodeller hele tiden forståelsen af, hvad deleøkonomi er.

En platformsvirksomhed er kendetegnet ved, at den fungerer som formidler eller bindeled mellem andre parter; eller som "platform" for andre aktiviteter. De fleste deleøkonomiske forretningsmodeller er en del af platformøkonomien.

TERMINOLOGI

Platform Virksomheden bag den deleøkonomiske platform.

Opgaveløser Privatpersoner, der arbejder igennem platforme.

Opgavestiller Virksomheder og privatpersoner, der køber arbejdskraft igennem platforme.

Hvem har vi talt med?

6

Baggrund

Happy Helper

Happy Helper faciliterer forbindelsen mellem privatpersoner, som ønsker rengøring og helpere, som ønsker et fleksibelt rengøringsjob. Jobs skal minimum vare 2,5 time.

Repræsentanter:

Jesper Brok-Jørgensen, Co-Founder & CMO

Dennis Forchhammer, Co-founder & CEO

Opgaveløser:

Maja Ammitzbøll Nielsen, studerende, helper

Meploy

Meploy skaber kontakt til midlertidig arbejdskraft hovedsageligt for virksomheder, der har et kortvarigt behov så som at få pakket kasser under en udsalgskampagne. Jobs på 1-7 timer.

Repræsentanter:

Michael Bugaj, CEO

Taha Aharaz, udviklingschef

Opgaveløser:

Jean-Paul Bardou, meployee

Cleady

Cleady skaber forbindelse mellem privatpersoner eller virksomheder med et handyman- eller rengøringsbehov og privatpersoner, der ønsker handyman- eller rengøringsjob.

Repræsentanter:

David Furland Ree, CEO

Lukas Holtmann, COO

Mover

Mover sætter privatpersoner og virksomheder, der har et behov for at få fragtet ting, i forbindelse med folk, der gerne vil supplere deres øvrige job imellem eller udover de almindelige jobs.

Repræsentant:

Martin C. Hansen, CEO

Worksome

Worksome er en platform for freelancere /selvstændige med CVR. nr., der ønsker let adgang til jobs og virksomheder, der har behov for at danne overblik og skabe kontakt til specialiseret, midlertidig arbejdskraft.

Repræsentant:

Christina Brun Petersen, Founder og COO

Opgaveløsere:

Birgitta Kaas, freelance-grafiker, Co-founder i startup-virksomhed

Henriette Dragø, Skribent og kommunikatør

Kasper Schjønning, Grafisk designer, Videofotograf

Vækst i dele- og platformøkonomien

Ifølge Danmarks Statistik deltager 1 ud af 5 danskere i deleøkonomiske aktiviteter i 2017

- Der opstår flere og flere platforme i Danmark, der dækker en bred palette af tilbud fra rengøring, indkøb, samkørsel, levering, udlejning af boliger mm.
- Mange danskere er allerede deltagere i dele- og platformøkonomien enten som opgaveløsere, der tilbyder tjenester eller som opgavestillere, der køber tjenester.
- Med flere forskellige platforme skabes der nye muligheder, ved at platforme kan kombineres, således at flere forskellige services spiller sammen.
- Opgaveløsere, der arbejder igennem platforme, har selv ansvar for at indberette til SKAT.

Potentialer

Fleksible tjenester

Platforme imødekommer et voksende behov for fleksible tjenester hos brugerne – virksomheder og borgere, der gør hverdagen og adgangen til ekstra arbejdskraft nemmere.

Fleksibelt arbejde

Platformene sikrer en hurtig og let adgang til et fleksibelt job nu og her, som opgaveløserne efterspørger.

Platforme imødekommer et voksende behov for fleksible tjenester, der gør hverdagen og arbejdslivet nemmere

Potentiale 1: Fleksible tjenester

Platformenes fleksible tjenester er kendetegnet ved...

... at være tilgængelige når behov opstår:

- Bestilles når behovet opstår uden faste bestillinger eller abonnementsordninger.
- Tilpasses nemt ens individuelle behov i indhold og omfang.
- Gør det muligt for virksomheder og familier at supplere deres faste ressourcer ved behov.
- Gør det muligt for arbejdsdygtige at supplere deres indtægt ved behov.

... at give øjeblikkelig adgang:

- Gør virksomheder og forbrugere mere agile og tilpasningsdygtige.
- Muliggør at platforme kan fungere som en let adgang til ekstra arbejde for arbejdsdygtige, der periodevis mangler indkomst (eksempelsvis freelancere), samt virksomheder, der mangler arbejdskraft.

... at tilbyde ydelser, der er nemme og bejlige:

- Nemme at bestille og tage i brug af nye brugere med intuitive brugeroplevelser.
- Gør det nemt for brugerne at finde relevante ydelser.

“Worksome er et sted, hvor du finder de her fleksible kompetencer, som du har brug for at trække ind i din virksomhed i forhold til nogle givne projekter. Så tanken er, at du i din virksomhed skal være så agil, at du ikke starter med at lave headcounts.”

Christina Brun Petersen, Founder og COO

Platformene sikrer hurtig adgang til et fleksibelt job, som opgaveløserne efterspørger

11

Potentiale 2: Flexibelt arbejde

Jobs igennem platforme appellerer til dem, der gerne vil have fleksible indtjeningsmuligheder

- Opgaveløserne behøves ikke at have en fast arbejdsgiver. De kan have jobs for forskellige virksomheder og privatpersoner med kortvarige eller ingen kontrakter, og hvor et CVR-nummer ikke er nødvendigt.
- Opgaveløserne er deres 'egen chef' og bestemmer selv, hvornår de skal arbejde.
- Offentlig tilgængelig rating på platformene giver opgaveløserne mulighed for at fremvise kvaliteten af deres arbejde til privatpersoner eller virksomheder, der søger efter arbejdskraft på platformene.

Arbejdsløse og kontanthjælpsmodtagere kan få en nemmere adgang til arbejdsmarkedet

- Platforme for ufaglært arbejde fortæller, at de har opgaveløserne, der ellers har det svært med at komme ind på det konventionelle arbejdsmarked (eksempelvis flygtninge eller langtidsledige).
- De kortsigtede og selvvalgte jobs er mindre krævende end langvarige kontrakter hos en arbejdsgiver og kan være en blød start for dem, som ønsker et arbejde uden at påtage sig et fuldtidsjob.
- Den simple vej til at få arbejde via platformene sænker dørtærsklen til arbejdsmarkedet for dem, der mangler kompetencer, som arbejdsgivere ofte prioriterer (eksempelvis danske sprogkundskaber).
- Platformene ønsker, at de fleksible jobs kan blive et springbræt ind på det almindelige arbejdsmarked.

Selvstændige og studerende kan hurtigt supplere deres indkomst

- Arbejdsdygtige, der primært får deres indkomst uden for konventionelt arbejde, som studerende og selvstændige, kan bruge platforme til hurtigt at supplere deres indkomst.
- De kan lettere skrue op og ned for, hvor meget de arbejder ved siden af studierne, da de selv vælger opgaver til i stedet for et arbejde med faste vagter.
- Dette gøres efter behov, eksempelvis når egen virksomhed står stille eller for at sikre en indkomst som iværksætter.

”Jeg synes, at fordelene ved at arbejde på den her måde er, at jeg selv kan bestemme, hvornår jeg har lyst til at arbejde, (...) og der er ikke nogen chef, der ringer...”

Maja, opgaveløser, Happy Helper

Platforme og opgaveløsere oplever særligt tre barrierer

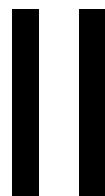
13

Barrierer

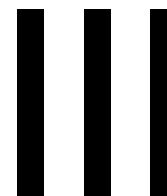
Uens muligheder

Opgaveløsere er en ny type arbejdere, der mangler det konventionelle arbejdsmarkeds sikkerhedsnet og goder.

Manglende infrastruktur

Platforme vil gerne indberette brugeroplysninger, men myndigheder kan ikke modtage og bruge deres data.

Juridisk uklarhed

Manglende klarhed om de juridiske forhold hæmmer platformenes konkurrence og udviklingsmuligheder.

Opgaveløsere er en ny type arbejdere, der ikke har adgang til det konventionelle arbejdsmarkeds sikkerhedsnet

Barriere 1: Uens muligheder

Opgaveløsere mangler adgang til et sikkerhedsnet

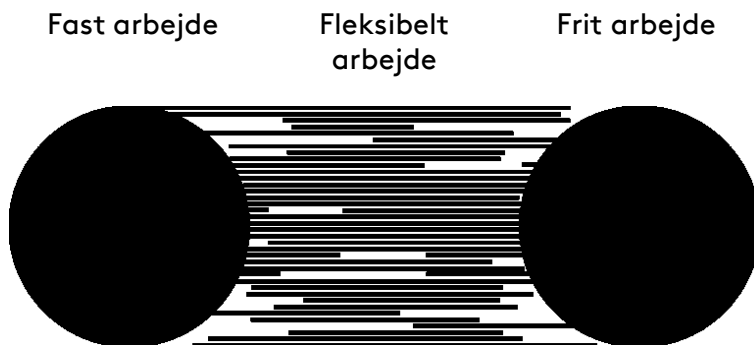
- Der er uklarhed om, hvordan arbejde gennem deleøkonomiske platforme passer med de etablerede kategorier på arbejdsmarkedet som lønmodtagere, selvstændige og arbejdsgivere.
- Opgaveløsere mangler adgang til en række af de forsikringsforhold, som lønmodtagere har på arbejdsmarkedet, som sygedage, pension, feriepenge, barsel, mm.
- Arbejde via platformene er ikke omfattet af overenskomster, og dermed er ordnede løn- og arbejdsforhold ikke sikret herigennem.

Platforme ser ikke sig selv som arbejdsgivere, men søger andre løsninger, der kan sikre tryghed

- Platformene ser en klar forskel mellem det at være en teknologisk platform, der faciliterer kontakt mellem 'sælgere' og 'købere' og det at være arbejdsgiver.
- Ifølge platformene vil arbejdsgiveransvar underminere fleksibiliteten i det arbejde og de tjenester, de tilbyder, hvor opgaveløsere selv bestemmer, hvad de vil arbejde med hvornår, og opgavestillere hurtigt kan få en tjeneste udført.
- Platforme har dog samtidig fokus på at skabe tryghed for opgaveløsere ved at oprette egne sikringsordninger, fx forsikring af opgaveløsere og ordning for feriepenge, dialog med fagforeninger om organisering af opgaveløsere og prissættelse af opgaver på platformen med udgangspunkt i, at opgaveløseren betaler skat.

“Du har ikke adgang til samme 'social security' – du får ikke dagpenge på samme måde, du får ikke et banklån, du får ikke sygedagpenge og barsel.”

Michael Bugaj, CEO, Meploy

“Vi oplever, at lovgivningen ikke er gearet til det her nye arbejdsmarked, fordi man enten skal være selvstændig eller arbejdstager. Så den der gråzone, der tit kan befinde sig imellem de to ting, den er der ikke rigtig regulering på.”

Dennis Forchhammer, Co-founder & CEO,
Happy Helper

Platforme vil gerne indberette brugeroplysninger, men myndigheder kan ikke modtage og bruge deres data

Barriere 2: Manglende infrastruktur

Platforme vil gerne indberette brugeroplysninger til offentlige myndigheder

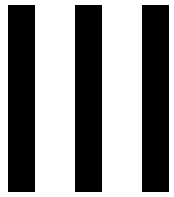
- Platformene genererer en stor mængde data om deres brugere og deres arbejde med hensyn til arbejdstid og løn.
- Platformene vil gerne dele brugerdata med relevante myndigheder for at nemt indberette til SKAT og andre mulige arbejdsmarkedsydelse som ATP, dagpenge, A-kasse og SU.
- Automatisk indberetning kan gøre det nemmere for opgaveløserne at betale SKAT samt vise platformenes egen lovlighed og opgaveløserens bidrag til velfærdsstaten, fx i form af skattebetaling.

Dog mangler myndighederne tekniske løsninger til at tage dataene i brug

- Til trods for platformenes ønske om at dele data og finde løsninger på skatteindberetning mm., kan myndigheder sjældent tage imod deres data.
- Platformene oplever, at myndighederne mangler tekniske løsninger og infrastruktur til at tage imod, læse og integrere data.

“Vi vil have, at der skal være en kanal direkte til SKAT. Den samlede arbejdshistorik skulle kunne indberettes automatisk, og det burde være nok for A-kasserne og ATP.”

Michael Bugaj, CEO, Meploy

Uklarhed om de juridiske forhold hæmmer konkurrence- og udviklingsmuligheder

17

Barriere 3: Juridisk uklarhed

På grund af uklar lovgivning ser nogle platforme særlig rådgivning som nødvendigt for at sikre lovligt virke

- Platformene oplever lovgivning omkring dele- og platformsøkonomi som uklar.
- Blandt andet er der usikkerhed omkring, hvornår en platform bliver kategoriseret som arbejdsgiver ifølge lovgivningen.
- For at holde sig indenfor lovens rammer har platformene væsentlige udgifter til særlig rådgivning hos jurister og revisorer.

Til trods for rådgivning kan dele af lovgivningen forblive uklar og bidrage til ulige konkurrenceforhold

- Til trods for juridisk rådgivning kan det være uklart for platformene, hvad lovgivning egentlig foreskriver.
- Platforme og opgaveløsere er i tvivl om hvilken adgang til ydelser som kontanthjælp, dagpenge og SU, arbejde via platformen giver, da de oplever reglerne på området som uklare og oplever, det er svært at få entydige svar fra myndigheder.
- Juridiske rådgivere fortolker loven på forskellig vis, hvorfor platformene har forskellige vurderinger af, hvad de må gøre uden at blive arbejdsgivere. Et konkret eksempel er observeret mellem Cleady og Happy Helper – hvor Happy Helper glædeligt giver træning, forsikring og T-shirts til opgaveløsere, mens Cleady ser det som arbejdsgiveropførsel.

“Vi bruger markant mere tid på at forklare, hvorfor vi ikke er ulovlige, og hvorfor vi faktisk overholder den danske model, end vi gør på at forklare alle de fede muligheder...”

Martin C. Hansen, CEO, Mover